

Advies over de notificatie-app

(versie 7 juli 2020)

Van: Taskforce Gedragwetenschappen

Aan: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

Kopie aan: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e

Onderwerp: Advies aan VWS aangaande de monitoring van de notificatie app

Status: Geaccordeerd door de Taskforce Gedragwetenschappen

In het eerdere advies van de Taskforce Gedragwetenschappen is al geadviseerd over de monitoring van de notificatie app (Advies aan VWS aangaande de notitie met hoofdpunten en indicatoren bij de monitoring van de notificatie app, versie 0.4 van 16 juni 2020 zoals verzocht op 19 juni 2020).

In dit advies is het door ons voorgestelde doel van de monitoring als volgt verwoord:

Bij monitoring gaat het om het waarnemen in hoeverre doelen en effecten worden behaald op basis van interventies/handelingen of producten/diensten; het op basis van de waarnemingen bijstellen van interventies/handelingen of producten/diensten, ten einde de beoogde doelen te (blijven) bereiken en ongewenste niet-beoogde effecten af te wenden of te mitigeren.

Het monitoren van de fases (zie figuur, overgenomen uit versie 0.4.) biedt prima aangrijpingspunten om op het gebruik van het product te gaan sturen,

Zoals in het vorige advies al opgemerkt, is er een noodzaak de monitoring zo op te zetten dat alle mogelijke relevante perspectieven hierin worden meegenomen. Hierbij wordt dan gedacht aan het perspectief van de overheid, de doelstellingen van de burgers, de doelstellingen van de infectiebestrijding en bevorderen van de volksgezondheid. Ook in het recent beschikbaar gekomen document "Monitoring V0.6" worden nog onderdelen gemist (zie bijlage), zoals bijvoorbeeld maatschappelijke effecten en impact en de voorbereidingen op uit faseer fase van de app (sunset fase). Ook de gebruikte terminologie door betrokken partijen (zoals van de app bouwers en GGD-en) verschilt en loopt nu door elkaar (geen eenheid van taal). In een volgende stap zouden doelstellingen en daaraan gekoppelde definities van te meten constructen gestroomlijnd moeten worden, zodat duidelijk wordt wat (indicatoren) en hoe te meten om in te kunnen schatten of doelstellingen behaald worden.

Aangezien de monitoring een iteratief proces zal zijn, zal het niet mogelijk zijn deze opdracht eenvoudig te formuleren zodat deze kan worden aanbesteed aan een gespecialiseerd bureau. De vereiste uitdieping van de indicatoren en vervolgonderzoek naar de gedragseffecten laten zich nu namelijk nog niet volledig beschrijven.

- De taskforce wil graag ons eerder advies nogmaals onder aandacht brengen.
- De taskforce stelt voor om bij de opzet en proces van monitoring van de notificatie app ook de wetenschappelijke kennis die hierover bij de universiteiten in Nederland aanwezig is te betrekken.
- De taskforce stelt voor de diverse monitoringsprocessen samen te brengen bij een verantwoordelijke zodat het geheel geharmoniseerd kan worden en een weloverwogen keuzen gemaakt kan worden (van doelstellingen en benodigde indicatoren).

Bijlage: enkele voorbeelden van tekortkomingen in de Monitoring plannen

- Iets wat in het huidig plan nog niet aan bod komt is een meting die de beweegredenen van **non adoptie** in kaart brengt en de redenen van een eventueel lage retentie. Softe kwantitatieve (survey) data kan inzicht geven in de redenen waarom mensen de app NIET installeren of gebruiken (of daarmee gestopt zijn). Survey Data kan daarnaast ook aanvullend zijn op de statistieken uit de log data en inzicht geven in wat juist verklaart waarom bepaalde groepen gebruikers de app WEL (blijven) gebruiken. Deze informatie kan de publiekscampagne en communicatie rondom de app sturen door in te spelen op de factoren die samenhangen met non adoptie. Factoren die in een dergelijke survey gemeten moeten worden zijn variabelen uit technologie adoptie theorie (UTAUT), mythen en fabels die spelen omtrent de app, privacy zorgen, de mate waarin men denkt dat de app bijdraagt, factoren die in eerder onderzoek geïdentificeerd zijn als relevant voor trouw aan corona gerelateerde maatregelen (bv. Gouin et al., PsyArxiv) en motieven die uit de kwalitatieve metingen van de lab test komen.
- Nog een aandachtspunt in de monitoring is het effect van **herhaalde vals positieven** op zowel de adoptie/retentie van de app als ook op de trouw aan de adviezen. Het is al bekend dat vals positieven veelvuldig voor zullen komen (met name als het vierde besliscriterium niet meer gebruikt kan worden) en vanuit zowel technologie adoptie theorie als gezondheidsgedrag theorie kan dit negatieve effecten hebben, via 1) een verlaagd vertrouwen in de app, en 2) een lagere perceptie van het gezondheidsrisico (zie ook de eerdere adviezen van de taskforce). Het is belangrijk om dit regelmatig te monitoren over de periode dat deze app in gebruik is en eventuele effecten te mitigeren.
- Ook is het belangrijk om het **gebruik van de app in relatie tot het gezondheidsgedrag** te monitoren. Het effect op het preventief gedrag, maar ook de predictoren van het gedrag, bijvoorbeeld het effect van de app en (herhaalde) notificaties op de risicoperceptie en de 'response efficacy' (effectiviteit) van de gegeven adviezen.
- Om bovenstaande data te verzamelen is een aan te raden aanpak een robuuste herhaalde monitoring survey in een populatie representatief voor de Nederlandse bevolking. Deze surveys zouden bij voorkeur plaatsvinden op weg naar, tijdens en na de landelijke lancering van de notificatie-app. Bijvoorbeeld 2 weken voor introductie, 1 week (direct) na introductie, 1,5 maand na introductie, 3 maand na introductie en evt. 6 maanden na introductie mocht deze dan nog relevant zijn. Deze metingen kunnen gecombineerd worden met een aantal van de andere softes data al beschreven in het monitoringplan, zoals het percentage dat weet van bestaan app.
- Het is van groot belang dat wetenschappers een substantiële rol hebben bij het ontwikkelen van een dergelijke monitoring. Naast de bijdrage aan de kennis m.b.t. effectiviteit van de app en inzichten die kunnen helpen de communicatie campagne omtrent de app te sturen, kan een dergelijk onderzoek ook inzicht geven in adoptie en bredere populatie effecten van een notificatie effect.